

FAREFULT: Hvert år får 2000 nordmenn nakkeslengskade, hovedsakelig som følge av trafikkuulykker. Dette bildet er hentet fra en krasjtest. Foto: Euro NCAP

Her er legene trafikofrene frykter

Disse legene er elsket av forsikringsselskapene og hatet av trafikofrene.

Hvert år får 2000 nordmenn en nakkeslengskade, de fleste etter trafikkuulykker. 200 av disse får kroniske plager. Krever de erstatning fra forsikringsselskapet, risikerer de å støte på en av disse ti legene. Konsekvensen kan bli millioner i tapt erstatning.

De er over 50 år, professorer og/eller overleger, og konservative i sitt syn på nakkesleng.

Forsikrings- vennlige

Etter samtaler med noen av landets fremste erstatningsadvokater, skadelidte og pasientorganisasjoner er dette legenavnene som har pekt seg ut som nakkeskaddes «svarteliste».

Dagbladet har gjennomgått 138 dommer og kjennelser fra tingrett, lagmannsrett og høyesterett som dreier seg om erstatning etter nakkesleng, og hvor en eller flere av disse legene har vært sakkyndig.

Funnene er påfallende: I 70-100 prosent av sakene konkluderer de med at det ikke er sammenheng mellom ulykke og skade.

- Det har utkrystallisert seg en gruppe fra et meget konservativt miljø, som ofte går igjen i sak etter sak. Disse legene framstår som at de holder mer med forsikringsselskapene enn med skadelidte, sier advokat Tor Kielland hos Vogt og Wiig Advokatfirma.

- Disse navnene er på lista over leger vi konsekvent ikke bruker, sier advokat Thomas Wangen hos Advokatfirmaet Owe Halvorsen.

Tjener godt

På å skrive en spesialisterklæring tjener legene 15 000-30 000 kroner, langt mer enn hva ei vakt på sykehuset gir i pungen. Flere av dem er registrert med enkeltmannsforetak, hvis resultater og omsetning ikke er tilgjengelig.

- En sakkyndig fortalte i retten at han utarbeidet cirka 70 spesialisterklæringer i året. Når vi kjenner prisen for en erklæring betyr det at legen tjener over en million kroner i året på å skrive erklæringer. Det hadde han gjort i 15 år, sier advokat Einar Lohne hos Advokatfirmaet Hartsang.

Dette er det grelleste eksempelet Lohne har hørt.

Harald Schrader (63): Professor, nevrolog, St. Olavs Hospital. Sju dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 71 prosent.

- Denne legen lager altså i snitt halvannen erklæring i uka. For det første fatter jeg ikke hvordan han får tid til det ved siden av sykehusjobben. For det andre er det grunn til å spørre hvor lojaliteten ligger hos en lege, hvis han er i tvil om årsakssammenhengen mellom ulykken og skaden, og han vet at han kan tape over en million i inntekt i året ved å ikke lenger være godt likt av forsikringsselskapene, sier Lohne.

Advokat Henrik Grønhaug har særlig erfaring med Trygve Lundar, men kjenner til flere på lista.

- Enkelte av disse ville jeg ikke anbefalt for mine klienter. Det skaper et uheldig inntrykk når leger blir brukt i så stor uttrekning av forsikringsselskapene i kombinasjon med betydelige pengestrømmer, mener Grønhaug.

Savner kvalitets-sikring

Grønhaug reagerer på at det overhodet brukes nevrologer og nevrokirurger som sakkyndige i nakkeslengsaker.

- De representerer en kultur med en bestemt tenkemåte, mens man heller burde brukt spesialister i allmenntidmedisin og fysikalsk medisin som foretar en mer helhetlig vurdering, sier Grønhaug.

Tor Kielland synes forsikringsselskapene i større grad burde akseptere ekspertise fra lokalsykehusene, og ikke stadig bruke legene fra universitetssykehusene.

Grønhaug mener en uavhengig kommisjon kunne løst floka:

- Den ville kontrollert de sakkyndige og utestengt de kontroversielle. Vi ville fått en kvalitetssikring vi ikke har i dag, og styrket tilliten til systemet.

Avviser nakkesleng som seinskade

Flere av de sakkyndige legene i nakkeslengsaker, avviser at nakkesleng overhodet kan gi varige plager.

Nevrolog **Helge Nordal** regnes for å være «far» til de fire kriteriene, som må foreligge for å stadfeste årsakssammenheng mellom ulykke og skade. Men Nordal er ikke særlig meddelsom overfor Dagbladet.

- Jeg kan ikke se noen grunn til å kommentere dette utover at det er utmerket at advokatene er kritiske. Sakkyndig arbeid er krevende og vanskelig, sier Nordal. Nevrolog **Jan Aasly** mener det er problematisk at forskjellige sakkyndigemiljøer betrakter nakkeslengskader så ulikt. Han mener at han og kollegene på St. Olavs Hospital i Trondheim legger seg på en korrekt medisinsk linje, tuftet på vitenskap.

- I mange nakkeslengsaker er skademekanismen så minimal at vi er sterkt skeptiske til at den kan gi omfattende langtidspager. Det må være samsvar mellom det folk har vært utsatt for og de plagene de klager over, sier Jan Aasly, som har sluttet med sakkyndigoppdrag.

Nevrolog **Stein Bror Strandquist** bruker en dag i uka på å skrive spesialisterklæringer for ulike oppdragsgivere.

- Vi er 250 nevrologer i Norge, og bare et fåtall skriver erklæringer. Da blir det lett polarisering. De «slemme» på forsikringssiden og de «snille» på skadelidtesiden. Selv har jeg lagt meg på den pragmatiske siden. Hvis det ikke finnes andre årsaker til plagene, konkluderer jeg med årsakssammenheng, sier Strandquist.

Av mangel på objektive funn, blir det ofte opptil legens skjønn om det foreligger årsakssammenheng mellom ulykke og skade.

- Legene mener det de er overbevist om, ikke ut fra hvem som betaler. Så får dommeren dømme, sier Strandquist.

Nevrolog **Remo Martin Gerds** jobber nå i et legemiddelfirma, og tar ikke lenger sakkyndigoppdrag. Også han har en streng holdning til nakkesleng.

- Man finner nesten ingen tegn til skade hos disse pasientene. Samtidig hevder de gjerne at de var friske og raske før ulykken. Det viser seg gang på gang at det ikke har vært tilfelle, sier Gerds.

Nevrolog **Harald Schrader** tviler sterkt på at kronisk nakkeslengsyndrom overhodet er en skade.

- Det er ikke dokumentert at man kan få kroniske plager, langt mindre invaliditet på grunn av nakkesleng. Det er derfor sterk tvil om krav om erstatning overhodet har noen berettigelse, sier Schrader.

Han synes det er urettferdig at han og andre restriktive kolleger blir utpekt som nakkepasientenes fiender.

Jan Aasly (57): Nevrolog, St. Olavs Hospital. Åtte dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 100 prosent.

Remo Martin Gerds (51): Nevrolog, medisinsk rådgiver i Roche. Ti dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 100 prosent.

- Situasjonen er snudd på hodet. Det virkelig triste er at tusenvis av nordmenn blir skremt og lokket ut i en uføretilværelse.

Schrader har nå sluttet å opptre som sakkyndig, men forsker på nakkesleng. Nevrolog **Helge Riisøen** skriver i en e-post at sakkyndige er pålagt et større krav til objektivitet enn behandlende leger.

- Følgen av dette kan være at vi framstår som kritiske dersom vi velger å begrunne våre påstander gjennom dokumentene som partene i saken framlegger. Partene har derfor et betydelig ansvar for å sørge for at relevant medisinsk materiale er tilgjengelig for den sakkyndige, sier Riisøen.

Nevrokirurg **Tryggve Lundar** sa til Dagbladet i februar at sakkyndigjobben er en alvorlig oppgave han går til med stor respekt.

- Jeg skal være nøktern i mine vurderinger. Det kan skape uenighet og rabalder, sa Lundar.

Fysikalsk medisiner og kardiolog **Arne Sæterhaug** pensjonerte seg i fjor, men jobber fortsatt halvtid som lege. Han ser åpenbare grunner til å være restriktiv i nakkeslengsaker.

- Vi må ikke glemme at nakkeplager og andre belastningslidelser er en av Norges vanligste årsaker til uførepensjon, helt uten at det foreligger en ulykke som forårsaket plagene, sier han.

Nevrologene **Rolf Nyberg- Hansen** og **Håkon Lie** ønsker ikke å kommentere saken.

Rolf Nyberg-Hansen (68): Professor, nevrolog, Rikshospitalet (pensjonert). 24 dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 84 prosent.

Stein Bror Strandquist (51): Nevrolog, Cerebrum Nevrologi. Sju dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 86 prosent.

Tryggve Lundar (63): Professor, nevrokirurg, Rikshospitalet. 40 dommer. Antall i skadelidtes disfavør: 80 prosent.

FAKTA

Nakkesleng

Typiske symptomer er smerter og stivhet i nakken, evt. hodepine og svimmelhet.

4 vilkår må være til stede for å si at skaden skyldes ulykken.

1. Det må ha virket tilstrekkelig kraft for å volde skade.
2. Symptomer må ha meldt seg innen 72 timer.
3. Plagene må vedvare i tida fra ulykkestidspunktet og framover.
4. Andre årsaker til invaliditeten må ikke være sannsynlige.

Dette sier jussen

En nakkeslengskadd som krever erstatning har

bevisbyrden for at det er sammenheng mellom ulykken og plagene. Vedkommende må derfor finne seg i å bli spesialistvurdert opptil flere ganger, både av egenoppnevnte sakkyndige, forsikringsselskapets utvalgte og rettsoppnevnte sakkyndige, hvis saken går så langt som til retten.

TIPS OSSSMS/MMS: 2400 Tlf: 2400 00 00 2400@dagbladet.no

Navn: _____ Overskrift: _____
Trafikkskader

Epost:

Mobil:

Send tipset

Dagbladet.no Postadresse: Boks 1184 Sentrum 0107 Oslo Besøksadresse: Langkaia 10150 Oslo

- © 2008 DB Medialab AS
 - Ansvarlig redaktør: Anne Aasheim Redaktør Dagbladet.no: [Morten Øverbye](#)
-